

บทความวิจัย

การศึกษาผลกระทบและแนวทางการรับมือต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

พิมพรวิทย์ แก้วเมืองทอง *

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการรับมือกับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้การศึกษาแบบผสมวิธีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้การสำรวจผ่านแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จำนวน 400 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ด้านสุขภาพมากที่สุด ผลการวิเคราะห์สถิติ t พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงได้รับผลกระทบด้านสุขภาพมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -.83, p < .001$) ด้านระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 พบว่า ประชาชนให้ความร่วมมือด้านการเผยแพร่ข่าวสารจากทางเทศบาลฯ มากที่สุด และจะให้ความร่วมมือกับเทศบาลฯ หากรู้สึกรู้ว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson พบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จะมีผลกระทบต่อสุขภาพของตน ($r = .324, p < .01$) ในตอนท้าย ผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางการรับมือการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ต่อเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อาทิ (1) ประชาสัมพันธ์สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และแจกจ่ายสิ่งของจำเป็นให้กับประชาชนในเขตเทศบาล (2) การจัดตั้งโรงครัวสนามโดยผู้นำชุมชน และ (3) เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาวิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นต้น

คำสำคัญ: โควิด-19, ผลกระทบ, การมีส่วนร่วมของประชาชน, แนวทางการรับมือ, เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, Email: phimrawin16@gmail.com (Corresponding author)

(Received: 05/04/23, Revised: 26/09/23, Accepted: 30/09/23)

Research Article

A Study of Impact of COVID-19 Pandemic on Citizens of Damnoen Saduak Subdistrict Municipality, Ratchaburi Province and Coping Strategies

Phimrawin Kaewmueangthong[†]

Abstract

This research aimed (1) to assess the impact of COVID-19 pandemic on citizens living in Damnoen Saduak Subdistrict Municipality, Ratchaburi Province, (2) to examine the level of citizen participation in the work of Damnoen Saduak Subdistrict Municipality in dealing with the pandemic, and 3) to propose effective and efficient guidelines for Damnoen Saduak Subdistrict Municipality in coping with the pandemic. This research utilized a quantitative research method using a questionnaire survey with 400 residents living in Damnoen Saduak subdistrict, and a qualitative research method using an interview with 5 key informants. This research found that the respondents' health was most impacted by COVID-19. The *t*-test analysis revealed that female respondents reported more health problems than men statistically ($t = -.83, p < .001$). The highest level of citizen participation in dealing with the COVID-19 pandemic was the dissemination of governmental information related to COVID-19's situation, prevention, and control. Furthermore, the respondents decided to participate in the work of government if they felt that COVID-19 would have an impact on their health and wellbeing ($r = .324, p < .01$). Finally, this research offered some guidelines for Damnoen Saduak Subdistrict Municipality in coping with the pandemic effectively and efficiently, such as (1) disseminating necessary information related to the pandemic situation and distributing emergency supplies and essential items to the municipality's residents, (2) providing a field kitchen operating by community leaders, and (3) enhancing citizen engagement in the work of the municipality during crises.

Keywords: COVID-19, impact, citizen participation, coping strategy, Damnoen Saduak Subdistrict Municipality

[†] Master of Public Administration (Public Policy and Public Management) student, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University, Email: phimrawin16@gmail.com (Corresponding author)

(Received: 05/04/23, Revised: 26/09/23, Accepted: 30/09/23)

1. บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งแพร่กระจายจากประเทศจีนไปยังอีกหลายประเทศทั่วโลก มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 เป็นโรคระบาดครั้งใหญ่ (Pandemic) เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563 ที่ผ่านมา และแนะนำให้ทุกประเทศเร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค (WHO, 2020)

ประเทศไทยได้เริ่มมีระบบการเฝ้าระวังและคัดกรองผู้ที่อาจติดเชื้อไวรัส COVID-19 ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2563 และได้ประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 หรือ พรก.ฉุกเฉิน เพื่อควบคุมสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ COVID-19 ซึ่งประชาชนจะต้องปฏิบัติ อาทิ 1) ห้ามประชาชนเข้าไปในพื้นที่หรือสถานที่ซึ่งมีความเสี่ยง ต่อการติดต่อของเชื้อไวรัส COVID-19 2) การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดต่อโรค โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดออกคำสั่ง 3) การปิดช่องทางเข้ามาในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นทางบก น้ำ หรืออากาศ ยกเว้นเป็นกรณีหรือผู้มีเหตุยกเว้นตามที่นายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินกำหนด 4) การห้ามไม่ให้มีการกักตุนสินค้าที่จำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน 5) ห้ามไม่ให้มีการชุมนุม การทำกิจกรรม หรือการมั่วสุมกันในสถานที่แออัด และ 6) ห้ามการเสนอข่าว ที่มีข้อความ หรือข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา อันไม่เป็นความจริง และที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว (พงษ์มนัส ดือด, 2563)

นอกจากนี้ รัฐบาลไทยยังออกมาตรการพึงปฏิบัติสำหรับบุคคลบางประเภทที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อไวรัส COVID-19 ได้ง่าย เช่น การให้ชะลอการเดินทางข้ามเขตพื้นที่จังหวัดโดยไม่จำเป็น การหยุดปฏิบัติงานของบางหน่วยงาน มาตรการล็อกดาวน์พื้นที่ เป็นต้น ทั้งนี้ มาตรการหรือนโยบายบางอย่างได้กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะคนยากจนหาเลี้ยงชีพเป็นวัน ๆ ซึ่งคนเหล่านี้จะต้องตกงาน สูญเสียรายได้ เข้าไม่ถึงบริการทางด้านสาธารณสุขได้เท่ากับคนที่มีความฐานะ การหาซื้อหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ รวมถึงการเข้าถึงบริการของการตรวจโรค ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ชุมชนต่าง ๆ ต้องหาทางให้เกิดการร่วมมือร่วมใจของประชาชนให้มากขึ้น ปฏิบัติตนให้ถูกสุขอนามัย ป้องกันการแพร่โรค ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ให้สามารถกลับฟื้นคืนมามีชีวิตที่ปกติสุขได้ และพลิกวิกฤตเป็นโอกาส ในการสร้างความปกติใหม่และสร้างความเข้มแข็งจากรากฐานของชุมชน (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2564)

การมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับภาครัฐจึงเป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 (Steen & Brandsen, 2020) เพราะประชาชนมีบทบาทที่สำคัญตั้งแต่การให้ความร่วมมือ (Cooperation) กับมาตรการภาครัฐในการควบคุมโรค และการจำกัดกิจกรรมทาง

เศรษฐกิจ ร่วมใส่หน้ากาก ปิดออฟฟิศ กินร้อน ช้อนเรา อยู่บ้าน ล้างมือ ถูเจลแอลกอฮอล์ ไปจนถึงการเข้ามามีส่วนร่วม (Participation) กับภาครัฐในการแก้ปัญหา และคนที่สามารถจัดการกับสถานการณ์แต่ละพื้นที่ได้ดีที่สุดก็คือคนที่อยู่ในท้องถิ่น เนื่องจากการระดมทรัพยากรของคนในพื้นที่ ทั้งกำลังแรงที่ร่วมด้วยช่วยกันชุมนุม ไปจนถึงกำลังทรัพย์เพื่อจัดซื้อจัดหาของที่จำเป็นสำหรับคนในพื้นที่จึงเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลสูงสุด (Moon, 2020)

จังหวัดราชบุรี พบผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 รวมทั้งจังหวัด จำนวน 8 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 6 ธันวาคม 2563) (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563) และระลอกใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน – 31 ธันวาคม 2564 มีผู้ป่วยยืนยันสะสมในจังหวัดรวม 42,267 ราย จัดเป็นพื้นที่ที่พบจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมอยู่ในลำดับที่ 12 จากทั้งหมด 78 จังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564) (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2564) จึงเป็นผลให้ประชาชนในจังหวัดได้รับผลกระทบจากมาตรการ การควบคุม ป้องกันการแพร่ระบาด โดยเฉพาะการกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยลดลงจาก 13.99 ล้านคนในปี 2562 เหลือ 6.69 ล้านคน ในช่วงเวลาเดียวกัน ในปี 2563 หรือลดลงประมาณ 52.17% (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI), 2564)

ในส่วนของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีตลาดน้ำที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลกที่เปิดให้บริการมานานถึง 53 ปี แต่จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวต้องหยุดชะงัก การท่องเที่ยวภายในประเทศตกต่ำถึงขั้นวิกฤต ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของรากฐานเศรษฐกิจสำคัญของไทย ส่งผลให้ตลาดน้ำดำเนินสะดวกไม่มีนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการภายในตลาดน้ำจึงต้องปิดให้บริการ แม้จะไม่มีคำสั่งของภาครัฐ แต่เพราะไม่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติ จึงต้องปิดบริการไปเอง ส่วนทางอำเภอดำเนินสะดวก เพียงแต่ออกหนังสือขอความร่วมมือผู้ประกอบการท่าเรือและร้านค้า ให้หยุดบริการชั่วคราวในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก (สยามรัฐ, 2563)

จากข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ตลอดจน ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่มีต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพของประชาชน ตลอดจนศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ในการทำงานร่วมกับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการจัดทำเสนอแนะต่อเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการพัฒนาแนวทางในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ตลอดจนวิกฤตต่าง ๆ ในอนาคตของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ต่อประชาชน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

2.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

2.3 เพื่อนำเสนอแนวทางการรับมือกับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การทบทวนวรรณกรรม

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ธนาคารโลกได้รายงานว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้เศรษฐกิจโลกเสียหายเป็นวงกว้างที่สุดในรอบ 150 ปี นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1870 ซึ่งประเมินว่าเศรษฐกิจโลกปี 2563 จะติดลบประมาณร้อยละ 5.2 ขณะเดียวกันความรุนแรงของวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ อาจจะทำให้ประชากรโลก 70-100 ล้านคน เข้าสู่ภาวะยากจนสุดขีด ประเทศจีนอาจจะเป็นประเทศเดียวในโลกที่เศรษฐกิจยังมีแนวโน้มเติบโตเป็นบวก แต่ในลักษณะชะลอตัว ซึ่งจะมีส่วนลดการฟื้นตัวของประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะชาติที่พึ่งพาการส่งออก สำหรับเศรษฐกิจจีนในปีนี้จะเติบโตประมาณร้อยละ 1 ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ล้วนมีแนวโน้มขยายตัวเป็นลบ เช่น สหรัฐอเมริกา ติดลบร้อยละ 6.1, กลุ่มยูโรโซนติดลบร้อยละ 9.1, ญี่ปุ่นติดลบร้อยละ 6.1, บราซิลติดลบ ร้อยละ 8, เม็กซิโก ติดลบร้อยละ 7.5 และอินเดียติดลบร้อยละ 3.2 ตามลำดับ และจากข้อมูลขององค์การการค้าโลก พบว่า ในไตรมาส 2 ของปี 2563 การส่งออกโลกในหลายภูมิภาคหดตัวอย่างมาก เช่น อเมริกาเหนือ (-25.8%) ยุโรป (-20.4%) เอเชีย (-7.2%) แต่ในไตรมาสที่ 4 การส่งออก ในภูมิภาคเอเชียกลับมาเป็นบวก (+7.7%) ซึ่งสาเหตุมาจากที่ประเทศในเอเชียได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 น้อยกว่าภูมิภาคอื่นและเป็นกลุ่มประเทศที่ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคที่โลกต้องการ รวมถึงสินค้ากลุ่มสุขภาพ และเวชภัณฑ์ต่าง ๆ (สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค, 2564)

ในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การระบาดใหญ่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั่วโลกอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน หลายประเทศปิดพรมแดน การเดินทางทั้งในประเทศและต่างประเทศต่างหยุดชะงัก ใน

เดือนกุมภาพันธ์ 2563 ปริมาณผู้โดยสารทางอากาศของจีนลดลงร้อยละ 84.5 เมื่อเทียบเป็นรายปี นอกจากนี้ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80 ของธุรกิจภาคการท่องเที่ยว ซึ่งครอบคลุม พนักงานประมาณ 123 ล้านคนทั่วโลก ดังนั้น ประเทศที่พึ่งพารายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จะมีอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของแรงงานกลุ่มนี้ที่มีทักษะต่ำ (สำนักงานพัฒนา นโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค, 2564)

การระบาดใหญ่ของเชื้อไวรัส COVID-19 จึงส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทั้งภายนอกประเทศและภายในประเทศ ประเทศไทยเมื่อมีการระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ตอนต้นปี 2563 แม้ความรุนแรงของการระบาดยังไม่มากนัก แต่รัฐบาลก็ใช้มาตรการ Lock Down ห้ามการเดินทางเข้าออกต่างประเทศ และมาตรการเคอร์ฟิวในประเทศ ทำให้เศรษฐกิจได้รับผลกระทบ จากการระบาด COVID-19 รอบ 2 ในช่วงปลายเดือนธันวาคม 2563 ทำให้การขยายตัวของเศรษฐกิจติดลบทุกไตรมาส ส่งผลให้การขยายตัวตลอดทั้งปี ติดลบถึง 6.1% (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคณะ, 2564)

ผลกระทบด้านสังคม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ร่วมกับนักวิชาการจากหน่วยงานภายในประเทศ ได้แก่ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) และทีมงานด้านข้อมูลขององค์การสหประชาชาติ (UN Joint Team on Data) ทำการสำรวจผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านสังคมและเศรษฐกิจต่อประชาชนพบว่า ร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และการแพร่ระบาดของโรคส่งผลกระทบต่อดำเนินชีวิตประจำวันมาก โดยเฉพาะด้านการเดินทาง การซื้อสินค้าเพื่ออุปโภคและบริโภค และการเข้ารับบริการทางการแพทย์กรณีเจ็บป่วย โดยวิธีบรรเทาความวิตกกังวลนั้น ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการท่องอินเทอร์เน็ตและเล่นสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงใช้เวลาในการพูดคุย สนทนากับบุคคลในครอบครัว ญาติ หรือเพื่อน ผ่านช่องทางต่าง ๆ ทางโทรศัพท์ สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่า ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลักและสำคัญอย่างมาก ในการดำเนินชีวิตและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คน (สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ, 2563)

นอกจากนี้ มาตรการ ข้อควรปฏิบัติ หรือแนวทางต่าง ๆ ของภาครัฐที่ออกมาเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบต่อกิจกรรม วัฒนธรรม และประเพณีของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนไม่สามารถรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ต้องลดการพบปะและเพิ่มระยะห่างเพื่อป้องกันโรค กิจกรรมการกินข้าว

ร่วมกัน การสังสรรค์ของคนในสังคม การไปร่วมงานประเพณีต่าง ๆ หรือการประกอบกิจกรรมทางศาสนา รวมทั้ง การเฉลิมฉลองเทศกาลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตรุษจีน คริสต์มาสหรือสงกรานต์และลอยกระทง กิจกรรมเหล่านี้ได้ถูก จำกัด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมขึ้น

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยผลกระทบเชิงบวก ได้แก่ ช่วงเวลาที่มีการล็อกดาวน์ และจำกัดการเดินทางทั้งของประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์ทะเล ปะการัง ฯลฯ ได้รับการฟื้นฟู ในขณะที่ผลกระทบเชิงลบจากวิกฤตการณ์ COVID-19 ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะหน้ากากอนามัย ขยะติดเชื้อ รวมถึงขยะพลาสติกจากการให้บริการฟู้ดเดลิเวอรี่ (Hantoko et al., 2021; Xiong et al., 2023)

ผลกระทบด้านสุขภาพ

ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค (Centers for Disease Control and Prevention: CDC) ประเทศสหรัฐอเมริกา เรียกอาการที่พบหลังจากติดเชื้อไปแล้ว 4 สัปดาห์ว่าภาวะ ‘โพสต์โควิด’ (Post-COVID Conditions) หรือ ‘ลองโควิด’ (Long COVID) และประกาศให้เป็นความทุกข์พลภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ภายใต้พระราชบัญญัติผู้ทุกข์พลภาพของชาวอเมริกัน (ADA) ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2021

ซึ่งอาการของผู้ป่วยลองโควิดพบว่า จะมีความผิดปกติทางสรีรวิทยาและระบบประสาท ระบบทางเดินหายใจ ระบบหัวใจและหลอดเลือด และระบบไหลเวียนโลหิต โดยในปัจจุบันยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัดของภาวะลองโควิด แต่ในส่วนของลักษณะอาการแสดงนั้น มีตั้งแต่หายใจลำบากหรือหายใจถี่ อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย อาการแย่ลงหลังจากทำกิจกรรมต่าง ๆ มีปัญหาในการคิด ขาดสมาธิ ไอ เจ็บหน้าอก ปวดท้อง ท้องเสีย ปวดศีรษะ วิงเวียน ใจสั่น หัวใจเต้นเร็ว ปวดข้อหรือกล้ามเนื้อ นอนไม่หลับ มีไข้ ผื่นขึ้น อารมณ์แปรปรวน การได้กลิ่นหรือรับรสผิดเพี้ยน ประจำเดือนไม่ปกติ เป็นต้น สำหรับความบกพร่องทางจิตนั้น รวมไปถึงความเครียด สะเทือนใจ และความผิดปกติทางจิตใจและอารมณ์ (Sanchez-Ramirez et al., 2021)

Prati and Mancini (2021) ได้ศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพจิตของประชาชนจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 พบว่า ผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 และญาติ จะมีความผิดปกติด้านการรู้คิด (Cognitive) รู้สึกตกใจกลัว และมีความเชื่อว่า เมื่อติดเชื้อไวรัส COVID-19 แล้วจะต้องเสียชีวิต ส่วนญาติของผู้ป่วยไม่ตำหนิผู้ป่วย แต่จะให้กำลังใจและอยากใช้ชีวิตให้ถูกต้อง ด้านอารมณ์ (Emotion) ผู้ป่วยและญาติรู้สึกเครียด กังวลต่อสภาพร่างกาย

จิตใจของตนเอง คนในครอบครัว และสังคมรอบข้าง รู้สึกด้อยค่า ถูกสังคมรังเกียจและตีตรา ซึ่งผู้ป่วยใช้วิธีปิดช่องทางการสื่อสารเพื่อลดการรับรู้ ด้านพฤติกรรม (Behavior) ผู้ป่วยและญาติมีการปรับตัวด้วยการออกกำลังกาย เพื่อให้ตนเองมีสุขภาพที่ดี คือผู้ป่วยและสมาชิกในครอบครัวมีการระมัดระวังตนเองมากขึ้น ได้แก่ การรักษาความสะอาดของร่างกาย รักษาระยะห่าง แยกการรับประทานอาหาร ล้างมือ ใส่แมส และใช้แอลกอฮอล์ รวมถึงใช้ธรรมชาติบำบัดเพื่อช่วยในด้านความสงบทางจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ (Relationship) พบว่า ปฏิสัมพันธ์ของคนในครอบครัวลดลง ด้านความเสี่ยงต่อการเกิดโรคทางจิตเวช ผู้ป่วย COVID-19 และญาติเสี่ยงต่อการเกิดโรคซึมเศร้า มีอาการนอนไม่หลับ ต้องรับประทานยา และอาจรู้สึกว่ายากตาย

3.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการแผ่นดิน

หลักการมีส่วนร่วมตามมาตรฐานสากล กล่าวถึงหลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ตาม International Association for Public Participation) ไว้ 5 ระดับ คือ ระดับที่ 1 การให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform): เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ ระดับที่ 2 การปรึกษาหารือ (To Consult): เป็นการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการ ระดับที่ 3 การเข้ามามีบทบาท (To Involve): เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างรัฐกับประชาชนอย่างจริงจังและมีจุดมุ่งหมายชัดเจน ระดับที่ 4 ความร่วมมือ (To Collaborate): เป็นการให้บทบาทของประชาชนในระดับสูง มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือก และแนวทางแก้ไข รวมทั้งการเป็นภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ และระดับที่ 5 การเสริมอำนาจประชาชน (Empower): เป็นระดับที่บทบาทของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงสุด เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการเป็นผู้ตัดสินใจ โดยหน่วยงานภาครัฐจะต้องดำเนินการตามการตัดสินใจของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2560)

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของรัฐ อาจเกิดได้จาก 1) ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร 2) ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรงผู้ช่วยก็ช่วยแรง และ 3) อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น บีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส ฯลฯ (Fung, 2015; Voorberg et al., 2015)

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของรัฐในการดำเนินการป้องกัน แก้ไข และการปรับพฤติกรรมเพื่อรับมือกับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

แนวทางการรับมือจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 คือ มาตรการการเตรียมความพร้อมรับมือต่าง ๆ แผนการดำเนินงาน หรือกิจกรรมเพื่อรองรับกับสถานการณ์ วิธีการปรับตัว การเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต หรือวิธีการฟื้นฟู เพื่อที่จะสามารถรับมือกับภัยพิบัติของโรคระบาดได้ เป็นพฤติกรรมที่ดำเนินการเพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สินจากภัยคุกคามในระยะยาว อาจมองได้ว่า เป็นการดำเนินมาตรการปรับตัวในระดับครัวเรือนเพื่อเลี้ยงภัย (Bozkurt et al., 2022; Prati & Mancini, 2021; Sanchez-Ramirez et al., 2021)

ธัญญารัตน์ สระแก้ว และ ศิวัช ศรีโกลางกุล (2565) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการช่วยเหลือและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (COVID-19): กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการช่วยเหลือและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 แบ่งเป็นด้านบุคลากร มีการประสานภาคีเครือข่ายโดยเฉพาะผู้นำชุมชน ที่รู้จักเกิดขึ้นของปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด เพราะประชาชนที่นำโรคติดต่อเข้ามาในพื้นที่จะมีประวัติเดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง จึงให้ติดต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พร้อมแจ้งประวัติการเดินทางทันที เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยตามขั้นตอนต่อไป

นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐยังอาจทำงานร่วมกับองค์กรภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อบรรเทาและแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 (Cheng et al., 2020) โดย อวาทิพย์ แว (2563) ได้สรุปการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไทยจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ไว้ว่า ประชาชนควรจะมีการเรียนรู้ครั้งใหญ่ ที่จะรับมือกับการระบาดของไวรัส เรียนรู้ในการดูแลตัวเอง การเว้นระยะห่างทางสังคม หากสามารถกระทำต่อเนื่อง ก็จะสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน การทำเครือข่ายอาสาสมัครยกระดับให้มีมาตรการในการดูแลกันเองในอนาคตข้างหน้า รวมถึงได้มีการออกมาตรการของตนเองในการจัดการกับโรคระบาดที่เกิดขึ้น

3.4 บริบทของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

"เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก" เดิมเป็นสุขาภิบาลดำเนินสะดวกตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2498 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 72 ตอนที่ 74 ลงวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2498 และได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 โดยมี นายณพชัย (นำชัย) ชัยเจริญเสรี เป็นนายกเทศมนตรีคนแรก และต่อมา

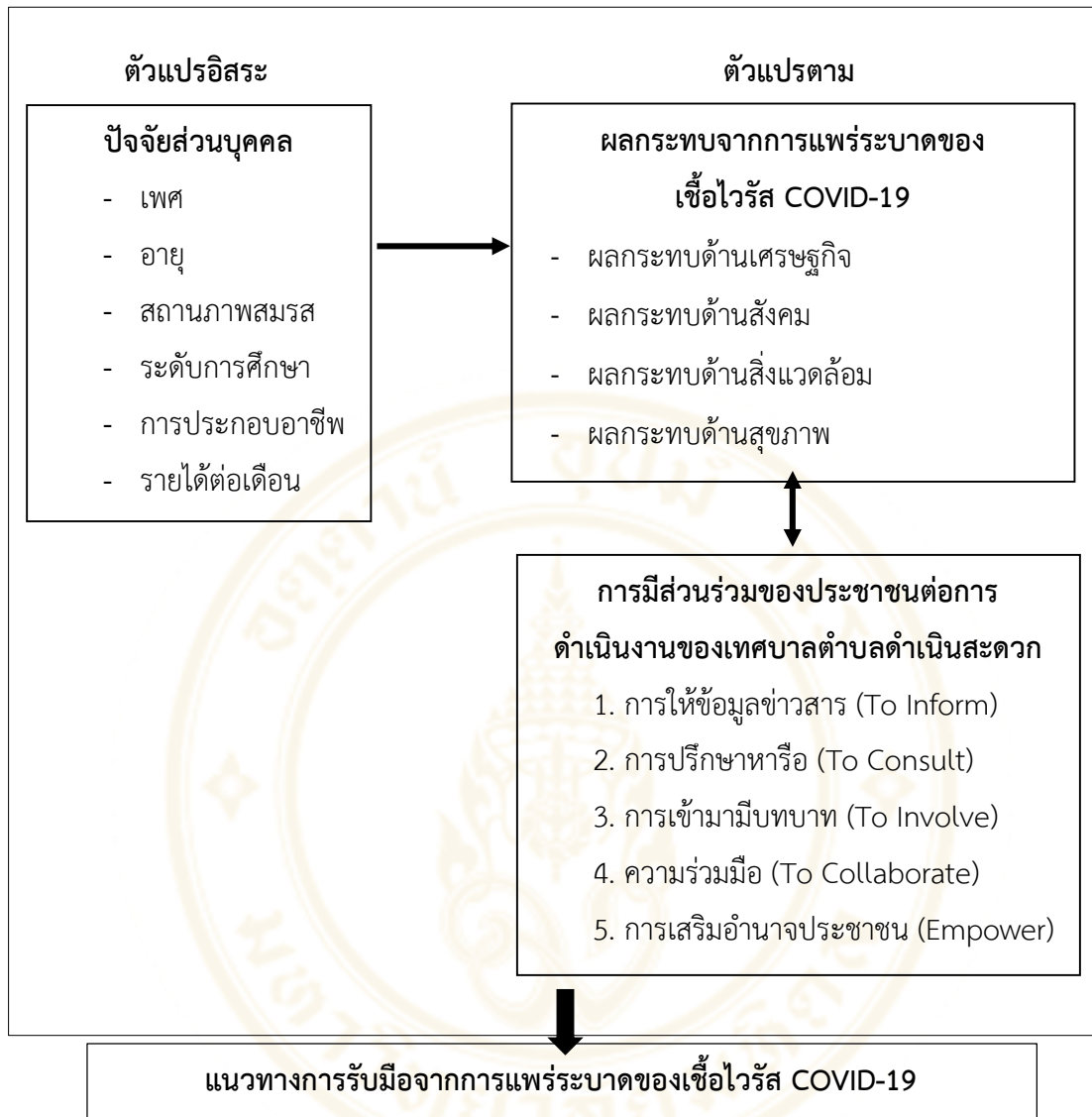
ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยให้ยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินสะดวก เข้ากับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2547 มีสถานะเป็นเทศบาลชั้นกลาง (เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก, 2563ก)

จากแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก พ.ศ. 2561 – 2565 รายงานว่า อาณาเขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก มีเนื้อที่รวม 4.98 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 5 ตำบล คือ ตำบลดำเนินสะดวก หมู่ที่ 1-10 ตำบลตาหลวง หมู่ที่ 1, 2 บางส่วน ตำบลศรีสุราษฎร์ หมู่ที่ 1, 8 บางส่วน ตำบลสีหมื่น หมู่ที่ 7 บางส่วน และ ตำบลท่ายาง หมู่ที่ 4 บางส่วน ด้านประชากร มีจำนวนประชากรอาศัยในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกทั้งสิ้น 6,897 คน รวม 3,031 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ กันยายน 2563) (เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก, 2563ก)

ด้านสภาพเศรษฐกิจ พบว่า ตำบลดำเนินสะดวกมีพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมมากที่สุด ผลผลิตที่สำคัญได้แก่ ผัก และผลไม้ และมีย่านการค้าอยู่บริเวณริมฝั่งถนนทางหลวงหมายเลข 325 เชิงสะพานข้ามคลองดำเนินสะดวก นอกจากนี้ ตำบลดำเนินสะดวกมีความโดดเด่นในเรื่องของการท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกเป็นชุมชนน้ำ มีวิถีการดำเนินชีวิตแบบสังคมน้ำเกษตรกรรม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เด่นของสังคมไทยที่ยังคงผูกพันอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ด้วยการประกอบกิจกรรมบนพื้นน้ำ ตามสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีลำคลองมากมาย ทำให้ตลาดน้ำเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม โดยเฉพาะ “ตลาดน้ำดำเนินสะดวก” บริเวณคลองต้นเข็ม ซึ่งตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 9 ตำบลดำเนินสะดวก

“ตลาดน้ำดำเนินสะดวก” เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งภายในและต่างประเทศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้สนับสนุนและส่งเสริมตลาดน้ำริมฝั่งคลองดำเนินสะดวกและคลองต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือไปชมสวนผลไม้ และเที่ยวชมวิถีชีวิตริมน้ำของชาวดำเนินสะดวก โดยตลาดน้ำดำเนินสะดวก เป็นตลาดน้ำเอกลักษณ์ของประเทศไทย ที่มีพ่อค้าแม่ค้าใช้เรืออื้อแยะบรรทุกสินค้า สวมเสื้อผ้าแบบชาวสวน ใส่หมวกอบใบลาน พายเรือเร่ขายแลกเปลี่ยนสินค้า ในทุก ๆ ปี จะมีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก เข้ามาเที่ยวชมวิถีชีวิต และเลือกซื้อสินค้าภายในตลาดน้ำเป็นจำนวนมาก แต่จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศหยุดชะงัก (เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก, 2563ข)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีแบบผสมผสาน (Mix Methods) ซึ่งประกอบด้วย (1) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อวัดระดับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่มีต่อประชาชน และวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานกับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และ (2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

1) ประชากรในการวิจัย

ในการศึกษาเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 6,897 คน ผู้วิจัยคำนวณหาขนาดตัวอย่างด้วยสูตรของ Yamane (1973) ณ ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 และได้ขนาดของตัวอย่าง เท่ากับ 378 คน และเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนจากการตอบแบบสอบถามไม่ถูกต้องครบถ้วน รวมไปถึงเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความแม่นยำมากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เพิ่มขึ้นจากที่คำนวณได้ เป็น 400 คน

ต่อมา ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจากบัญชีรายชื่อของประชากรในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก แล้วจับสลากหรือใช้ตารางเลขสุ่ม (Random Number Table) จนได้ตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนด

ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 5 คน ได้แก่ (1) ปลัดเทศบาล 1 คน (2) ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 2 คน และ (3) ผู้นำชุมชน 2 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามที่พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อวัดระดับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่มีต่อประชาชน และวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานกับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยแบบสอบถามใช้มาตราประมาณค่าแบบ Likert Scale จำนวน 5 ระดับ (1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด, 5 = เห็นด้วยมากที่สุด) และนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการลงรหัสข้อมูล (Coding) จากนั้นก็ประมวลผลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ตลอดจน นโยบายและวิธีการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก เพื่อบรรเทาและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก

3) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1) การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อน เพื่อตรวจสอบหาความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เบื้องต้น จากนั้นเครื่องมือทั้งสองไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณหาค่า Index of Item Objective Congruence (IOC) ซึ่งแต่ละข้อคำถามจะต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (Turner & Carlson, 2003) จากนั้นจะนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะแบบสัมภาษณ์จะนำไปใช้เก็บข้อมูลในส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพ ส่วนแบบสอบถาม จะนำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ก่อนนำไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างจริงต่อไป

2) การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับประชากรที่มีในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha Coefficient) ซึ่งต้องมีค่ามากกว่า .70 ขึ้นไป (Nunnally, 1978)

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: *M*) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: *SD*) และ สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ *t*-test เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จำแนกตามเพศ และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's *r*)

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

5. ผลการศึกษา

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 400 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุ 26-35 ปี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 18-25 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 ช่วงอายุ 46-60 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และลำดับสุดท้าย อายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมา มีสถานภาพสมรส จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 สถานภาพอยู่ร้าง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และสถานะหม้าย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมา มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 การศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และไม่ได้เข้ารับการศึกษ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามการประกอบอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัวจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 รองลงมา มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 เกษตรกร จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และลำดับสุดท้ายมี 2 กลุ่มตัวอย่างที่จำนวนเท่ากัน คือนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และกลุ่มตัวอย่างที่ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3

เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000-30,000 บาท มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาท มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2 และลำดับสุดท้ายมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,000-40,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ .2

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ และ รายได้ต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=400)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	134	33.5
หญิง	266	66.5
2. อายุ		
18-25	118	29.5
26-35	162	40.5
36-45	75	18.8
46-60	29	7.3
61 ขึ้นไป	16	4.0
3. สถานภาพสมรส		
โสด	234	58.5
สมรส	131	32.8
หม้าย	11	2.8
หย่าร้าง	24	6.0
4. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	24	6.0
การศึกษาระดับประถมศึกษา	37	9.3
การศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช.	140	35.0
อนุปริญญา/ปวส.	26	6.5
การศึกษาระดับปริญญาตรี	169	42.3
การศึกษาระดับปริญญาโท หรือสูงกว่า	4	1.0

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=400)	ร้อยละ
5. การประกอบอาชีพ	73	18.3
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ		
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	75	18.3
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	85	21.3
เกษตรกร	30	7.5
รับจ้างทั่วไป	79	19.8
นักเรียน/นักศึกษา	29	7.3
ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	29	7.3
6. รายได้	208	52.0
น้อยกว่า 10,000 บาท	159	39.8
10,001-20,000 บาท	24	6.0
20,001-30,000 บาท	1	0.2
30,001-40,000 บาท	8	2.0
มากกว่า 40,000 บาท		
รวม	400	100

5.2 ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่มีต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 2 แสดงผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในมิติต่าง ๆ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบด้านสุขภาพ เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล มากที่สุด ($M = 4.46, SD = .76$) รองลงมา ได้แก่ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ($M = 4.41, SD = .76$) เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้รัฐบาลออกมาตรการเพื่อใช้ในการควบคุมเฝ้าระวังการแพร่ระบาด จึงส่งผลให้เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกได้รับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวน้อยลง ส่งผลต่อรายได้ของคนในชุมชน หนี้สินของครัวเรือนเพิ่มขึ้น อัตราการจ้างงานน้อยลง และส่งผลทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น ตามลำดับ ลำดับต่อมา ได้แก่ ผลกระทบทางด้านสังคม ($M = 4.40, SD = .83$) กล่าวคือ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้ประชาชนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อยลง การจัดงาน หรือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องมีการรวมตัวของประชาชน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($M = 4.32, SD = .81$)

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ($n = 400$)

ผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19	<i>M</i>	<i>SD</i>
ด้านเศรษฐกิจ	4.41	.76
ด้านสังคม	4.40	.83
ด้านสิ่งแวดล้อม	4.32	.81
ด้านสุขภาพประชาชน	4.46	.76
ผลกระทบในภาพรวม	4.39	.79

ตารางที่ 3 รายงานว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะในด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ ($t = -.83, p < .001$) ที่เพศหญิงรายงานว่า ตนได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 3 การทดสอบความแตกต่าง (t -test) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จำแนกตามเพศชายกับเพศหญิง ($n = 400$)

ผลกระทบจากเชื้อไวรัส COVID-19	เพศ	จำนวน	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i> -value
ด้านเศรษฐกิจ	ชาย	134	4.36	.89	-.83	.001
	หญิง	266	4.42	.67		
ด้านสังคม	ชาย	134	4.43	.80	.51	.93
	หญิง	266	4.38	.85		
ด้านสิ่งแวดล้อม	ชาย	134	4.23	.86	.62	.14
	หญิง	266	4.34	.78		
ด้านสุขภาพประชาชน	ชาย	134	4.37	.90	-1.58	.02
	หญิง	266	4.50	.68		
ผลกระทบในภาพรวม	ชาย	134	4.36	.80	-.66	.06
	หญิง	266	4.41	.66		

5.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน กับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

ตารางที่ 4 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน กับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากทางเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก มากที่สุด ($M = 3.65, SD = 1.07$) โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสถานการณ์ และประชาชนมีส่วนรับรู้ถึงการดำเนินงาน นโยบาย หรือแนวทางในการป้องกันแก้ไข และรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ด้านการเข้าไปมีบทบาทร่วมแก้ไขปัญหา กับทางเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก พบว่า ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมดังกล่าวน้อยที่สุด ($M = 2.65, SD = 1.32$)

ตารางที่ 4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน กับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ($n = 400$)

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับเทศบาลฯ ในด้าน...	<i>M</i>	<i>SD</i>
การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร จากทางเทศบาลฯ	3.65	1.07
การให้คำปรึกษาหารือ ต่อเทศบาลฯ	2.86	1.24
การเข้ามามีบทบาทร่วมแก้ไขปัญหา กับทางเทศบาลฯ	2.65	1.32
การให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตามคำร้องขอ ของเทศบาลฯ	3.05	1.05
การเสริมอำนาจประชาชนให้ป้องกันและแก้ไขปัญหาตนเอง	2.73	1.27
รวม	2.99	1.19

5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน กับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

ตารางที่ 5 รายงานความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน กับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน กับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จะมีมากที่สุด หากประชาชนเกรงว่าเชื้อไวรัส COVID-19 จะมีผลกระทบต่อสุขภาพของตน ($r = .324, p < .01$) รองลงมา ได้แก่ ความเกรงกลัวว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ($r = .278, p < .01$) ต่อสังคม ($r = .180, p < .01$) และ ต่อเศรษฐกิจ ($r = .108, p < .05$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน กับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6
1. ผลกระทบของ COVID-19 ต่อเศรษฐกิจ	-					
2. ผลกระทบของ COVID-19 ต่อสังคม	.756**	-				
3. ผลกระทบของ COVID-19 ต่อสิ่งแวดล้อม	.766**	.797**	-			
4. ผลกระทบของ COVID-19 ต่อสุขภาพประชาชน	.749**	.765**	.771**	-		
5. ผลกระทบของ COVID-19 ในภาพรวม	.925**	.904**	.908**	.890**	-	
6. การมีส่วนร่วมรวมของประชาชนกับเทศบาลฯ	.108*	.180**	.278**	.324**	.227**	-

หมายเหตุ: $n = 400$. * $p < .05$. ** $p < .01$.

5.5 แนวทางการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ (1) ปลัดเทศบาล 1 คน (2) ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 2 คน และ (3) ผู้นำชุมชน 2 คน เกี่ยวกับแนวทางการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก และพบว่า แนวทางการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การดำเนินงานของผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในการป้องกันแก้ไข และรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ให้ประชาชนรับทราบเป็นระยะ และสำรวจ กำกับดูแลสถานประกอบการในพื้นที่ ให้ปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของภาครัฐ พร้อมทั้งให้ประชาชนช่วยกันสังเกต ดูแล เฝ้าระวัง คนในครอบครัว บ้านละแวกข้างเคียงดำเนินการฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียน วัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สำนักงานอำเภอ สถานประกอบการ อาคารพาณิชย์ บ้านเช่า หอพัก ตลาดสด และแหล่งชุมชน รวมถึงบ้านที่มีผู้ติดเชื้อ และตามไทม์ไลน์ของผู้ติดเชื้อ เทศบาลได้แจกหน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ รวมถึงเครื่องอุปโภคบริโภคที่ให้กับประชาชนในเขตเทศบาล และเทศบาลเป็นหน่วยงานประสานกับทางทีมผู้นำชุมชน ในเรื่องข้อมูลประชาชนที่มาจากพื้นที่

เสี่ยง และประสานสาธารณสุขในระดับตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าหน้าที่ อสม. เพื่อขอข้อมูลผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัส COVID-19 ทำการนำส่งตัวเข้ารับการรักษาต่อไป

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของทีมงานผู้นำชุมชน นำโดยกำนันตำบลดำเนินสะดวก ผู้ใหญ่บ้าน สารวัดกำนัน โดยมีการจัดทำโรงครัวสนามโดยใช้พื้นที่ของวัด จัดตั้งเป็นศูนย์กลางให้กับผู้นำชุมชนในการจัดเตรียมอาหารและน้ำดื่มทั้ง 3 มื้อ เพื่อนำส่งให้กับผู้ป่วยและผู้ถูกกักตัว และเป็นจุดรับบริจาคให้กับผู้ที่ต้องการบริจาคอาหาร หรือของอุปโภคบริโภคอื่น ๆ

ส่วนที่ 3 ประชาชน มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันแก้ไข และรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กับเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ในด้านการปฏิบัติในการป้องกันส่วนบุคคล การดูแลตนเอง โดยการสวมหน้ากากอนามัยอยู่ตลอดเวลา การใช้เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ การไม่รวมกลุ่ม ประชาชนส่วนใหญ่หลีกเลี่ยงการไปพื้นที่เสี่ยง และพยายามไม่ออกนอกพื้นที่หากไม่จำเป็น และได้ช่วยกันดูแลสอดส่อง ผู้ที่เดินทางเข้า-ออกพื้นที่ คนต่างถิ่น เพื่อนำข้อมูลแจ้งให้กับทางเทศบาล หรือทางทีมผู้นำชุมชน นอกจากนี้ ประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนก็ร่วมกันบริจาคเงิน สิ่งของอุปโภคบริโภค หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ กับทางศูนย์ช่วยเหลือของทีมงานผู้นำชุมชน เพื่อให้นำไปบริจาคให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่

6. อภิปรายผลการศึกษา

1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่มีต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกอย่างมาก โดยด้านที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ ด้านสุขภาพ โดยประชาชนได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ มีความวิตกกังวลกับสถานการณ์โรคระบาด มีความเครียดจากภาวะทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภา สุทธิพันธ์ และ ทิตยาวิดี อินทรางกูร (2565) ที่พบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลให้ประชาชนมีความวิตกกังวล และมีความเครียด

ลำดับถัดมา คือ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ โดยผู้วิจัยพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีลดน้อยลงมาก ส่งผลให้มีรายได้ลดน้อยลง ค่าครองชีพสูงขึ้น หนี้สินของครัวเรือนเพิ่มขึ้น และอัตราการจ้างงานในพื้นที่ลดลง ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับ จักรกฤษ เสงสา และคณะ (2564) ที่พบว่า ผลการวิจัยพบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบต่อประชาชนในเขต

กรุงเทพมหานคร ในด้านรายได้ที่ลดลงและตกงานหรือเลิกกิจการมากที่สุด โดยเฉพาะกิจการด้านการบริการ เช่น โรงแรม สถานบันเทิงต่าง ๆ โรงแรม ร้านอาหาร ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด

ส่วนผลกระทบด้านสังคม ผู้วิจัยพบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตประจำวัน โดยคนในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยลง ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา รุ่งรัตน์และคณะ (2563) ที่พบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเปลี่ยน การเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเป็นไปด้วยความลำบากและต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ประเพณีท้องถิ่นต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินการได้เหมือนเช่นเคย

ด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยพบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้สถานที่ต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก เช่น สถานที่ท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์ โรงงาน ร้านค้า โรงเรียน ต้องปิดตัวลง ส่งผลให้ปริมาณขยะทั่วไปลดลงตามไปด้วย แต่ปริมาณขยะติดเชื้อในชุมชนกลับเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมาจากการใช้หน้ากากอนามัย หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ป้องกันเชื้อโรค ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนัญญ์ ทงฤทธิ์ (2564) ที่พบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในบริเวณอุทยานแห่งชาติห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ-ห้วยเกะพีชี ทั้งผลกระทบเชิงบวกและผลกระทบเชิงลบ โดยผลกระทบเชิงบวกนั้นทำให้ทรัพยากรธรรมชาติได้ฟื้นฟูจากนักท่องเที่ยว มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากคนมาท่องเที่ยวน้อย ธรรมชาติไม่ถูกรบกวน ส่วนผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในบริเวณพื้นที่อุทยานฯ น้อยลง และพบหน้ากากอนามัยที่ใช้แล้วบริเวณชายหาดและในทะเล เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

การศึกษานี้พบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยผู้วิจัยพบว่า ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกได้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ให้ประชาชนทราบเป็นระยะ รวมถึงได้ประชาสัมพันธ์นโยบายและมาตรการการเฝ้าระวังเชื้อไวรัส COVID-19 ของทางภาครัฐ และการขอความร่วมมือต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ ผ่านเสียงตามสาย เพจเฟซบุ๊ก และเว็บไซต์ของทางเทศบาล โดยประชาชนเมื่อได้รับทราบข่าวสารจากทางเทศบาลฯ แล้วก็จะนำไปบอกต่อคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านต่อไป ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิทธิพร เขาอุ่น และ สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา (2565) ที่พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการมากที่สุด โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโรค การป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาด

ผู้วิจัยยังพบอีกว่า ความเกรงกลัวเชื้อไวรัส COVID-19 ที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ความตื่นตระหนก วิดกกังวล และระมัดระวังต่อสถานการณ์แพร่ระบาดของประชาชน ทำให้ประชาชนตื่นตัวที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยราชการในพื้นที่มากขึ้น (Wu et al., 2022) โดยอาจเริ่มจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ตลอดจน มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน หรือในการลงมือปฏิบัติเชิงรูปธรรมในด้านอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น ผลการศึกษานี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติอสิลา ใจเพียร (2558) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน และพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเหมืองง่า เริ่มตั้งแต่ขั้นการร่วมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางเทศบาลฯ ขั้นการให้ข้อคิดเห็นในการปฏิบัติราชการ ขั้นการเข้ามามีบทบาทช่วยส่งมอบบริการสาธารณะ ขั้นการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ในการส่งมอบบริการสาธารณะ และขั้นการเสริมอำนาจโดยภาคประชาชนสามารถจัดหาบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง

7. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะต่อเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก เพื่อการพัฒนาแนวทางรับมือต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และสถานการณ์วิกฤตอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ที่เหมาะสมกับบริบทของประชาชนในพื้นที่ตำบลดำเนินสะดวก ดังนี้

1) จากการศึกษาระดับผลกระทบแสดงให้เห็นว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นอย่างมาก เนื่องจากประชาชนมีความเครียด วิดกกังวลในเรื่องของโรคระบาด และความเครียดจากปัญหาเศรษฐกิจ รวมทั้งมีสุขภาพแย่ลงจากการได้รับเชื้อไวรัส COVID-19 ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐด้านสาธารณสุข ควรให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพของประชาชนในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทั้งสุขภาพจิตใจ และร่างกาย และจัดให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คอยให้ข้อมูลความรู้เรื่องสุขภาพอย่างใกล้ชิด รวมถึงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ให้ความเข้าใจต่อประชาชนเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ตลอดจน การดูแลสุขภาพด้วยตนเองในช่วงการแพร่ระบาด ข้อควรปฏิบัติเมื่อได้รับเชื้อวิธีการรักษา เพื่อคลายความวิตกกังวลในเบื้องต้น

2) จากการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจ แสดงให้เห็นว่าเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกได้รับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด เนื่องจากมีตลาดน้ำดำเนินที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดดเด่นเป็นที่รู้จักของชาวไทยและต่างชาติเป็นอย่างมาก การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมา

ท่องเที่ยวอันน้อยลงส่งผลต่อรายได้ของคนในชุมชน อัตราการจ้างงานน้อยลงและค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ภาครัฐควรมีการผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ อย่างเป็นระยะเพื่อช่วยลดผลกระทบทางเศรษฐกิจ เช่น การเดินทาง เข้า-ออกพื้นที่ การเปิดสถานประกอบการ ธุรกิจร้านอาหาร สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ และให้ความช่วยเหลือประชาชนในเรื่องค่าครองชีพ มีมาตรการการควบคุมราคาสินค้าอุปโภค บริโภค ให้อยู่ในความเหมาะสม และลดราคาสินค้าที่มีความจำเป็นต่อสถานการณ์ เช่น ราคาสินค้าอาหาร ราคายารักษาโรค ราคาเครื่องอุปโภคที่ใช้ในการควบคุมป้องกันโรคระบาดทั้งเจลแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย เป็นต้น

3) จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่ได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ มีรายได้น้อยลงบางส่วนขาดรายได้และไม่มียานพาหนะ โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพโดยพึ่งพาการท่องเที่ยวเป็นหลัก ดังนั้น ควรมีหน่วยงานสนับสนุนส่งเสริมด้านอาชีพ ให้ความรู้เรื่องของการปรับตัวเพื่อให้ประชาชนดำเนินชีวิตอยู่ในช่วงระหว่างการแก้ไขสถานการณ์ เพื่อผ่อนคลายผลกระทบ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภาครัฐและภาคเอกชน ควรเตรียมการปรับตัว ใช้กลยุทธ์การตลาดต่าง ๆ เพื่อนับมือและตอบสนองพฤติกรรมนักท่องเที่ยวแบบวิถีปกติใหม่ (New Normal)

4) เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านของบุคลากร เนื่องจากปัจจุบัน เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกยังขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เฉพาะทางด้านสาธารณสุข และควรจัดอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความพร้อมรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

5) เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรมีช่องทางให้ประชาชนได้เสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ ต่อการดำเนินงานรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 เพื่อเป็นข้อมูลในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและประชาชน เป็นการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย

6) เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรมีการทำแผนการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ให้สอดคล้องกับบริบท และวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ในด้านการมีส่วนร่วมการให้ข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาหารือ การเข้ามามีบทบาท การให้ความร่วมมือ และการเสริมอำนาจให้ประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในการจัดการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ในชุมชนของตนเอง

7) ประชาชนควรมีการปรับตัวต่อสถานการณ์ ปฏิบัติตามนโยบายอย่างเคร่งครัด ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ร่วมกับทางหน่วยงานภาครัฐ เช่น การให้ข้อมูลปัญหาที่ได้รับในพื้นที่ ข้อเสนอแนะ และ

แสดงความคิดเห็นในการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงาน เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดและเหมาะสมกับพื้นที่

8) จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตในสังคม ประชาชนจึงต้องมีการเรียนรู้วิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่น เพื่อการปรับเปลี่ยนไปสู่การดำเนินชีวิตเป็นปกติบนพื้นฐาน New normal ต้องปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิต คือ ลดการออกจากบ้าน สั่งซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ ใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น ทั้งการทำงาน การเรียน และธุรกิจ เป็นต้น

บรรณานุกรม

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19).

<https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia>

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564ก). สถานการณ์ผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 ภายในประเทศ.

<https://ddc.moph.go.th/covid19-daily-dashboard/>

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564ข). แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด 19 สำหรับประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง. กระทรวงสาธารณสุข

จักรกฤษ เสลา และคณะ. (2564). วิถีชีวิตใหม่ในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารโรงพยาบาลสกลนคร, 24(2), 8-73.

จิตติธินา ใจเพียร. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน: ภายใต้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเนชั่น.

เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก. (2563ก). ข้อมูลสภาพทั่วไป.

<https://damnoensaduak.go.th/public/list/data/index/menu/1144>

เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก. (2563ข). แผนพัฒนาท้องถิ่น.

<https://damnoensaduak.go.th/public/list/data/datacategory/catid/2/menu/1196>

- ธัญญารัตน์ สระแก้ว และ ศิวัช ศรีโศคนกุล. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการช่วยเหลือและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด -19 (COVID-19): กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Modern Learning Development*, 7(2), 347-362.
- นิภา สุทธิพันธ์ และ ทิตยาวิดี อินทรางกูร. (2565). ความวิตกกังวล ความเครียด และการป้องกันตนเองของประชาชนในหมู่บ้านที่ถูกสั่งปิดจากการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตอำเภอมืองบุรีรัมย์. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นบุรีรัมย์.
- พงษ์มนัส ดือด. (2563). ผลกระทบของการแพร่ระบาดโรคไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการประกอบอาชีพบริการจัดส่งอาหาร. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 7(6), 131-144.
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคณะ. (2564). ผลกระทบ COVID-19 ระบาดรอบ 2 ต่อเนื่องรอบ 3 กับทิศทางตลาดแรงงานไทย. <https://tdri.or.th/2021/04/covid-19-2-3-affected-thai-labor-market/>
- วันฎรณ์ ทองฤทธิ์. (2564). ผลกระทบของ Covid-19 ต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวกรณีศึกษา: หาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). (2564). วิเคราะห์ผลกระทบของโควิด-19 ต่อธุรกิจท่องเที่ยว. <https://tdri.or.th/2021/02/covid-112/>
- สยามรัฐออนไลน์. (2563). ตลาดน้ำดำเนินสะดวกฝ่าวิกฤตโควิด-19 เตรียมเปิดบริการ. <https://siamrath.co.th/n/158167>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2560). การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม: เทคนิควิธีและการนำไปสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ..
- สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค. (2564). ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคโควิด-19 ในระดับโลก และในประเทศไทย. <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1177420210915075055.pdf>
- สิทธิพร เขาอู่ และ สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา. (2565). การบริหารจัดการการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(1), 105-120.
- อวาทิพย์ แว. (2563). COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้. *วารสารสมาคมวิชาชีพ สุขศึกษา*, 35(1), 24-29.

- Bozkurt, A., Karakaya, K., Turk, M., Karakaya, Ö., & Castellanos-Reyes, D. (2022). The impact of COVID-19 on education: A meta-narrative review. *TechTrends*, 66(5), 883–896. <https://doi.org/10.1007/s11528-022-00759-0>
- Cheng, Y. (Daniel), Yu, J., Shen, Y., & Huang, B. (2020). Coproducing responses to COVID-19 with community-based organizations: Lessons from Zhejiang province, China. *Public Administration Review*, 80(5), 866–873. <https://doi.org/10.1111/puar.13244>
- Fung, A. (2015). Putting the public back into governance: The challenges of citizen participation and its future. *Public Administration Review*, 75(4), 513–522. <https://doi.org/10.1111/puar.12361>
- Hantoko, D., Li, X., Pariatamby, A., Yoshikawa, K., Horttanainen, M., & Yan, M. (2021). Challenges and practices on waste management and disposal during COVID-19 pandemic. *Journal of Environmental Management*, 286, 112140. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2021.112140>
- Moon, M. J. (2020). Fighting COVID-19 with agility, transparency, and participation: Wicked policy problems and new governance challenges. *Public Administration Review*, 80(4), 651–656. <https://doi.org/10.1111/puar.13214>
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). McGraw-Hill.
- Prati, G., & Mancini, A. D. (2021). The psychological impact of COVID-19 pandemic lockdowns: A review and meta-analysis of longitudinal studies and natural experiments. *Psychological Medicine*, 51(2), 201–211. <https://doi.org/10.1017/S0033291721000015>
- Sanchez-Ramirez, D. C., Normand, K., Zhaoyun, Y., & Torres-Castro, R. (2021). Long-term impact of COVID-19: A systematic review of the literature and meta-analysis. *Biomedicines*, 9(8), Article 8. <https://doi.org/10.3390/biomedicines9080900>
- Steen, T., & Brandsen, T. (2020). Coproduction during and after the COVID-19 Pandemic: Will It Last? *Public Administration Review*, 80(5), 851–855. <https://doi.org/10.1111/puar.13258>

- Turner, R. C., & Carlson, L. (2003). Indexes of item-objective congruence for multidimensional items. *International Journal of Testing*, 3(2), 163–171.
https://doi.org/10.1207/S15327574IJT0302_5
- Voorberg, W. H., Bekkers, V. J. J. M., & Tummers, L. G. (2015). A systematic review of co-creation and co-production: Embarking on the social innovation journey. *Public Management Review*, 17(9), 1333–1357. <https://doi.org/10.1080/14719037.2014.930505>
- World Health Organization (WHO). (2020). Coronavirus in Thailand.
<https://www.who.int/thailand/health-topics/coronavirus>
- Wu, Y., Xiao, H., & Yang, F. (2022). Government information disclosure and citizen coproduction during COVID-19 in China. *Governance*, 35(4), 1005–1027.
<https://doi.org/10.1111/gove.12645>
- Xiong, Y., Guo, H., Nor, D. D. M. M., Song, A., & Dai, L. (2023). Mineral resources depletion, environmental degradation, and exploitation of natural resources: COVID-19 aftereffects. *Resources Policy*, 85, 103907. <https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2023.103907>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. Harper & Row.